

УДК 61:37.091.212.8:331.5

**СУЧАСНИЙ ПІДХІД ДО ПРАЦЕВЛАШТУВАННЯ ВИПУСКНИКІВ ВИЩИХ
НАВЧАЛЬНИХ ЗАКЛАДІВ**

Т. М. Бойчук, І. В. Геруш, О. Й. Вісъянник
Буковинський державний медичний університет

**MODERN APPROACH TO EMPLOYMENT OF HIGHER EDUCATION ESTABLISHMENT
GRADUATES**

T. M. Boychuk, I. V. Gerush, O. J. Vitsyannuk
Bukovinian State Medical University

Проаналізовано роботу Буковинського державного медичного університету щодо заходів, спрямованих на забезпечення випускників навчального закладу першим місцем роботи, висвітлено діяльність та перспективи розвитку Сектору сприяння працевлаштуванню випускників. Виокремлено проблему пошуку першого місця роботи випускником та визначено роль навчального закладу у вирішенні цієї проблеми.

The work of Bukovinian State Medical University concerning the measures aimed at the provision of graduates of higher education establishment with the first job is analyzed, activities and perspectives of development of Sector for Graduates' Employment Promotion are considered. The problem of the first job searching by the graduate was distinguished and the education establishment role in the solving of the mentioned problem is defined.

Вступ. Перед вчорашніми студентами, після випуску чи безпосередньо перед ним, виникає щоденне питання – питання працевлаштування. Доцільно зазначити, що це досить складне питання, яке потребує старанної підготовки та ретельного підходу. Оскільки сьогодні випускнику потрібно зорієнтуватися на сучасному ринку праці, тому вищий навчальний заклад повинен надати йому посильну допомогу у вирішенні цієї проблеми. Загалом забезпечення першим місцем роботи також вирішальним і для абітурієнта при виборі навчального закладу.

Основна частина. Ринок праці – найбільш складний і динамічний елемент ринкової економіки. Тут не тільки переплітаються інтереси працівників і роботодавців, але й віддзеркалюються всі соціально-економічні, політичні, демографічні та інші процеси в суспільстві [6].

Зауважимо, що у кожній країні існує своя національна модель ринку праці, на формування якої впливає система підготовки та перепідготовки кваліфікованих працівників, система заповнення вакантних місць та способи регулювання трудових відносин за участю профспілок. Поєднання і змішування тих чи інших факторів дозволяє виділити три основні моделі: японську модель ринку праці, модель США та шведську модель [1].

Для японської моделі характерна система трудових відносин, яка ґрунтується на принципі «вічного наймання», за яким гарантується зайнятість постійного робітника на підприємстві до досягнення ним пенсійного віку. Заробітна плата робітників і розміри соціальних виплат залежать від віку, освіти і стану роботи.

Для ринку праці США характерною є децентралізація законодавства про зайнятість і допомогу безробіттю. У разі скорочення виробництва фірми звільняють працівників або переводять їх на іншу роботу. Заробітна плата визначається на основі класифікації робіт і їх складності. Особливістю американського ринку праці є високий рівень контролю роботодавця за найманими робітниками, високою географічною і профспілковою мобільністю робітників.

Особливості шведської моделі полягають у тому, що держава проводить активну політику зайнятості, яка направлена на попередження безробіття. Проводиться «політика послідовності» в заробітній платі, в результаті чого досягається рівність ставки заробітної плати за рівну працю незалежно від фінансового стану фірм. Крім того, держава підтримує слабоконкурентних робітників (інвалідів, жінок та ін.), для чого виплачує субсидії роботодавцям для створення робочих місць і виплати заробітної плати та підтримує зайнятість у соціально значимих секторах економіки.

Сучасний стан розвитку економіки України характеризується трансформаційними процесами, позитивний результат таких перетворень не може бути досягнутий без виходу на якісно новий рівень кваліфікації робочої сили та її конкурентоспроможності. Система забезпеченості кадрами має гнучко реагувати на зміни потреб виробництва, що виявляються на ринку праці. Але відсутність комплексного системного підходу до потреб кадрового забезпечення виробничої сфери як на загальнодержавному, так і регіональному рівні призвели до зростання невідповідності між потребою у кваліфікованих кадрах фактичною професійно-кваліфікаційною структурою пропозиції робочої сили [2].

Для підвищення конкурентоспроможності національного ринку праці необхідно змінювати систему підготовки професіоналів. Чим вищий рівень освіти має людина, чим більше вона знає і тим швидше вміє вчитися, тим швидше вона здатна засвоїти додаткові професійні навички, оволодіти новою професією, зорієнтуватися в зміні ситуації, прийняти правильне рішення. Освіта розширює можливості людини на ринку праці, підвищує її шанси на успішну трудову реалізацію та пристойні трудові умови і зменшує ймовірність залишитися без роботи. Таким чином, отримання високого рівня освіти є необхідним етапом успішної професійної реалізації в сучасних умовах [1, 2].

Сучасний ринок праці надзвичайно складний та динамічний тому молодому фахівцю одразу потрібно зорієнтуватися в ньому. Завдання навчального закладу – допомогти молодому спеціалісту підготуватися до адаптації та майбутнього працевлаштування. ВНЗ має стати з'єднуючою ланкою між випускником та роботодавцем. Саме тому в Буковинському державному медичному університеті створено сектор сприяння працевлаштування випускників.

Співробітники сектору активно співпрацюють з потенційними роботодавцями – представниками регіональних управлінь охорони здоров'я, керівниками лікувальних установ як державної так і приватної форми власності. Загалом за час функціонування сектору з пропозиціями працевлаштування звернулися роботодавці з 7 областей України з 12 лікувальних та лікувально-діагностичних та 1 навчального медичного закладу і запропонували 58 робочих місць, а випускники університету подали 64 анкети-резюме за 9 спеціальностями.

Для кращої та ефективнішої роботи створено сайт сектору сприяння працевлаштування випускників університету, де з постійним оновленням висвітлюється інформація про нові вакансії, поступають до сектору та висвітлюються анкети випускників, які шукають перше місце роботи.

Також на сайті розміщуються основні нормативні документи, які необхідні молодому фахівцю: корисні поради щодо пошуку першого місця роботи, написання резюме, супровідного листа при проходженні співбесіди. Працівники сектору поповнюють сайт корисними для молодих фахівців посиланнями, публікують новини трудового законодавства для кращої обізнаності випускників їхніми правами та обов'язками при працевлаштуванні та, безпосередньо під час роботи. Зазначимо, що дана інформація є корисною не тільки для випускників БДМУ, але й загалом для всіх випускників вищих навчальних закладів.

У 2012 році працівниками сектору, відповідно до Наказу Міністерства охорони здоров'я України №390 від 28.05.2012 року "Про затвердження Порядку надання одноразової адресної грошової допомоги випускникам вищих навчальних закладів, які здобули освіту за напрямами і спеціальностями медичного і фармацевтичного профілів" організовано надання вище згаданої допомоги випускникам Буковинського державного медичного університету.

Щоб покращити рівень працевлаштування випускників та поліпшити співпрацю з роботодавцями кращим випускникам у Буковинському державному медичному університеті будуть видаватися "Рекомендації для працевлаштування". Рекомендація видаватиметься на підставі рішення Вченої ради найкращим випускникам інтернатури університету, і засвідчуватиме високий рівень теоретичної та практичної підготовки молодого фахівця. Видання такої рекомендації наразі є дуже актуальним, адже у новому Законі "Про зайнятість населення", який набув чинності 1 січня 2012 року значна увага приділена співпраці навчальних закладів з майбутніми роботодавцями.

Рекомендація для працевлаштування надаватиметься випускнику БДМУ на основі аналізу наукової, теоретичної та практичної підготовки.

Оцінка теоретичної підготовки здійснюється на підставі середнього балу та містить інформацію про рейтингову успішність студента на додипломному та післядипломному етапах. Наводиться інформація про перемоги у Всеукраїнських студентських олімпіадах з конкретних дисциплін.

Аналіз практичної підготовки студента містить збірну характеристику та якісні показники проходження практики студентом. Для визначення рівня практичної підготовки враховується середній бал результатів виробничої практики, результатів складання практично-орієнтованих державних іспитів, проміжної та підсумкової атестації під час навчання в інтернатурі.

Третім критерієм надання рекомендації є оцінка наукових досягнень випускника, яка враховує участь випускника у діяльності Студентського наукового товариства, наукових гуртків кафедр, участі у міжнародних науково-практичних конференціях та форумах, кількість опублікованих наукових робіт. Наводиться інформація про перемоги у Міжнародних та Всеукраїнських конкурсах студентських наукових робіт.

Окрім того, з метою формування у випускників практичних навичок працевлаштування в умовах ринкової економіки на сучасному ринку праці в університеті на останньому курсі навчання заплановане проведення елективного курсу "Успішне працевлаштування". Метою цього курсу є формування у випускників інтернатури Буковинського державного медичного університету практичних навичок працевлаштування. Випускники матимуть змогу практично підійти до вирішення проблем працевлаштування. Вони ознайомляться із методами збирання, обробки та аналізу інформації стосовно техніки пошуку роботи та ефективності її застосування. Після прослуховування курсу орієнтуватимуться у конкретних ситуаціях, що виникають в умовах конкуренції на сучасному ринку праці, практично оволодіють навичками написання резюме, оголошень про пошук роботи, участі у співбесіді з роботодавцями, особистісної та професійної реалізації під час проходження випробувального терміну на конкретному робочому місці.

Програмою передбачено ознайомлення випускників із законодавчими документами та практичними підходами до вирішення проблем працевлаштування.

Важливим елементом у роботі сектора є анкетування випускників щодо вибору майбутньої спеціальності в інтернатурі, а також проведення роз'яснювальної роботи стосовно державної потреби у медичних фахівцях певних спеціальностей. Для кращого орієнтування у виборі спеціальності корисною є співпраця з реєстром вакансій МОЗ України. Це дає можливість випускнику чітко орієнтуватися яких спеціалістів є достатньо, а у яких є дефіцит, що в свою чергу сприяло б заповненню вакантних посад в галузі охорони здоров'я та вирішувало б проблему першого місця роботи випускника.

Висновки. Сучасний ринок праці – складний і динамічний, й орієнтуватися в ньому досить проблематично. Тому завдання вищого навчального закладу не тільки надати якісну освіту, але й сприяти працевлаштуванню свого випускника. У Буковинському державному медичному університеті розроблені та реалізуються заходи, які забезпечують сприяння працевлаштуванню випускників та підготовку молодого фахівця до адаптації на першому місці роботи.

Література

- Грива О.В. Ринок праці. – К.: Центр учбової літератури, 2007. – 624 с.
- Гришко І. О., Колесник І. В. Проблеми сучасного розвитку ринку праці України // Державне управління: менеджмент та розвиток. – 2011. – №4. – С. 204-206.
- Мельницька О.В., Мельничук Д.П. Управління персоналом Навчальний посібник. Видання друге, змінене й доповнене. – К., «Кондор». – 2005. – 308 с.
- Тришак Б., Зинченко В. Большой психологический словарь. Издательство: Прайм-ЕВРОЗНАК, 2002.
- Синьська Н.М., Файфура В.В., Цісеський О.Є. Рекомендації щодо організації самостійного пошуку роботи випускниками ВНЗ. – Тернопільський національний економічний університет. – 2010.
- Тімошук Ю.Л. Психологія: Підручник – К.: Либідь, 2001.